

Andens gåvor

Predikan av Jan-Gunnar Wahlén sön 25 sept 2016

Inledning

På församlingdagen 3 sept handlade bibelstudiet om de gåvor som Paulus talar om i Efesierbrevet 4 och som ofta kallas tjänstegåvorna: apostel, profet, evangelist, herde och lärare. Tjänstegåvorna har ibland tolkats som ledarskapsgåvor men Alan Hirsch som jag utgick ifrån ser de här gåvorna mer som medfödda förmågor eller personlighetsdrag som alla människor har. Alltså någon slags arketyper som man också kan hitta på arbetsplatser och ute i samhället. Det är en intressant tanke även om jag inte har funderat färdigt i frågan. I Nya testamentet talas det också om nådegåvor som är tydligt kopplade till vår kristna tro och som vi får genom den helige Ande: ”Andens gåvor”. Jag brukar säga att man inte ska göra en för hård uppdelning mellan s.k. andliga och naturliga gåvor eftersom allt kommer ifrån Gud. Det håller jag fast vid men Andens gåvor kan inte reduceras till våra egna intressen eller förmågor. Det finns ytterligare en dimension som vi inte själva kontrollerar eller förfogar över.

Andens gåvor och tjänster är ett uttryck för att Gud lagt ner någonting i oss alla. I det gamla förbundet talade Gud i första hand genom några utvalda profeter och präster som kunde säga: ”Så säger Herren”. Men på pingstdagen föll Anden över alla som var församlade. En total demokratisering om så vill. Och så citerar Petrus profeten Joel: *Det skall ske i de sista dagarna, säger Gud, att jag utgjuter min ande över alla människor. Era söner och döttrar skall profetera, era unga män skall se syner och era gamla män ha drömmar. Ja, över mina tjänare och tjänarinnor skall jag i de dagarna utgjuta min ande, och de skall profetera.* (Apg 2:16-18)

Gammal och ung, kvinna och man, fattig och rik. Därför är det lite ironiskt att det ganska ofta i karismatiska sammanhang där man betonar det här med nådegåvorna har uppstått en fixering vid enskilda profeter eller evangelister. Ibland har det nästan blivit en personkult och det är aldrig sunt om den personen inte heter Jesus Kristus. En del människor är starkt utrustade med olika gåvor men de är bara Guds tjänare och deras uppgift är att ge det de har fått vidare.

Gåvorna i 1 Kor 12 och Rom 12

Vi har i huvudsak tre olika texter där Paulus räknar upp olika gåvor. Det är Efesierbrevet 4 (se undervisningen ”Tjänstegåvorna”), 1 Korinthierbrevet 12:1-11 och Romarbrevet 12:4-8. I församlingen i Korinth fanns det en massa problem. Men det var inte gåvorna i sig som var problemet utan omognad och karaktärsbrister. Det är motsättningar och maktkamp mellan olika grupperingar, övermod och sexuell omoral, för att nämna några saker. Det är bakgrunden till Paulus genialiska drag att lägga in kapitel 13 mellan kapitel 12 och 14 som båda handlar om Andens gåvor i församlingen. Kapitel 13, denna pärla i världslitteraturen, även kallad ”kärlekens lov”. Här visar Paulus att det är kärleken som är den stora grejen, inte gåvorna. De är tillfälliga redskap som vi behöver i den här tiden tills Jesus kommer tillbaka och upprättar sitt rike. Genom att lyfta in kapitel 13 mitt i undervisningen om Andens gåvor visar han att de ska användas i kärlek och för att uttrycka Guds kärlek – inte för att visa att man är andlig. Och i kapitel 14 skriver han flera gånger att gåvorna är till för församlingens uppbyggelse. Det här handlar inte om någon slags överandlighet. Gåvorna är redskap för att visa kristen medmännisklighet.

Nådegåvorna är olika, men Anden densamma. Tjänsterna är olika, men Herren densamme. Verksamheterna är olika, men Gud är densamme, han som verkar i allt och överallt. Hos var och en framträder Anden så att den blir till nytta. Den ene får genom Anden gåvan att meddela vishet, den andre kan med samma Andes hjälp meddela kunskap. En får tron genom Anden, en annan genom samma Ande gåvan att bota, en annan får kraft att göra under. En får förmågan att tala profetiskt, en annan att skilja mellan olika andar. En kan tala olika slags tungotal, en annan kan tolka tungotal. Allt detta åstadkommer en och samma Ande genom att fördela sina gåvor på var och en så som den själv vill.

(1 Kor 12:4-11)

Som vi förstår av den sista versen är det Anden som ger gåvorna. Vi kan inte ta oss en andlig gåva själva. Det betyder dock inte att vi ska vara passiva och säga: ”kommer det så kommer det, vill Gud ge mig profetians gåva så gör han väl det men eftersom jag inte har sett det än vill han väl inte”. Paulus skriver: ”Sträva efter kärleken, men sök också vinna de andliga gåvorna, helst gåvan att profetera”. (1 Kor 14:1). Det lär ligga ett ganska starkt uttryck bakom det ord som är översatt ”sök”. ”Varen ock ivriga att undfå de andliga gåvorna” heter det i 1917 års översättning. Men hur gör man det? Ja bl.a. genom att studera Skriften. Sen kan man utsätta sig för miljöer där gåvorna praktiseras. Man kan studera människor som fungerar profetiskt eller i helande eller vad det nu är. Det finns också böcker att läsa.

Jag tänker mig att vi kan närma oss de här texterna på minst två olika sätt: Vad fungerar jag i idag? En nulägesbeskrivning av min nuvarande situation. Deskriptivt om ni vill ha ett finare ord. Men man kan också ställa en annan fråga, nämligen: Vad längtar jag efter? och göra en visionär läsning. Vad vill jag sträcka mig efter? Vad vill jag söka ivrigt? Helst gåvan att profetera, skriver Paulus till församlingen i Korinth. Och det berodde säkert på att det inte var alla som fattade att gåvorna är tänkta för församlingens uppbyggelse och nytta. Hur som helst bör vi läsa de här texterna under bön och vara mottagliga för att det kan ”kläcka till” inom oss och om det sker kan det mycket väl vara Guds tilltal.

Ty liksom vi har en enda kropp men många lemmar, alla med olika uppgifter, så utgör vi, fast många, en enda kropp i Kristus, men var för sig är vi lemmar som är till för varandra. Vi har olika gåvor allt efter den nåd vi har fått: profetisk gåva i förhållande till vår tro, tjänandets gåva hos den som tjänar, undervisningens gåva hos den som undervisar, ströstens gåva hos den som tröstar och förmanar, gåvan att frikostigt dela med sig, att vara nitisk som ledare och att med glatt hjärta visa barmhärtighet.

(Rom 12:4-8)

Jag tror inte att det här är fullständiga listor på alla andliga gåvor som finns utan mer en exempellista men varför inte börja med dem så får vi växa vidare sen.

1 Kor 12:

Vishet, kunskap, tro, helande, under, profetia, urskillning, tungotal, uttolkning av tungotal

Rom 12:

Profetia, tjänande, undervisning, tröst, generositet, ledarskap, barmhärtighet

Intressant nog finns det ingen definition av dessa gåvor eller någon klassificering, vilket kan vara lite stressande för de som vill göra tabeller och diagram av allt. Ändå menar en del att vi har ett behov av en viss indelning för att få struktur på det hela. Jag vet att Bo Wettéus har delat in dem i talets och handlingen gåvor. Och i en bok som heter ”Gud talar i dag” studerar man ”de profetiska gåvorna”. Författarna Bo Lenells och Kjell Axel Johansson syftar då på de

gåvor som ger information om saker, människor och förhållanden som det inte går att känna till på naturlig väg. Det skulle t.ex. innefatta gåvorna vishet, kunskap, profetia, urskillning och kanske också tungotal och uttolkning. Att höra Guds röst helt enkelt. Hur man än tänker kring det här så ser vi att det finns en gåva som finns med i alla tre gåvoförteckningarna och det är profetians gåva. Kanske betyder det att det inte bara var i församlingen i Korinth som den var särskilt viktig. Därför koncentrerar jag mig på den nu eller i alla fall de profetiska gåvorna, för att låna det uttrycket.

Den profetiska gåvan

Jag tyckte det var fascinerande att se filmen om när Lundhagkyrkan byggdes. Först var det alldeles tomt på den här platsen, sen började de olika delarna anlända. Väggar restes och så började ni jobba med det invändiga. Och så fikade ni, väldigt mycket. Det var ett projekt som hela församlingen deltog i och ni blev sammansvetsade. När invigningen skedde hösten 2001 måste det ha känts fantastiskt att få se drömmen förverkligas. Jag letade upp en Codex-tidning från 2001 där det stod om kyrkbygget och fastnade för ett par formuleringar: ”Hovsta frikyrkoförsamling har i dag drygt hundra medlemmar men givetvis bygger vi inte främst för den gruppen”. Det är evangelistens perspektiv! Och kanske behöver vi även den apostoliska gåvan som får oss att tänka lite utanför boxen. ”Vår intention med denna kyrka är att den ska bli ett aktivitetshus för alla åldrar”. Men visst byggde ni kyrkan först när andra möjligheter var uttömda? Kanske är det detta som är problemet i dag. Det finns inget som tvingar oss att göra något annorlunda. Men evangelistens fråga kanske borde få oss lite mer desperata: ”Kommer människor till tro genom det vi gör?”

När jag skulle förbereda min s.k. provpredikan här i juni 2012 (förr fick pastorer som sökte en tjänst hålla en sådan för att se om de höll måttet, och det gjorde jag tydligen) kände jag direkt att jag skulle tala över texten: ”Ge som gåva vad ni fått som gåva”. Och jag tror fortfarande att det är ett tilltal till Lundhagskyrkan. Guds intention är inte att hopa alla resurser på en och samma plats utan att sprida ut dom där dem behövs. Och då kan man fundera: Vad ligger på Guds hjärta just nu? Här behöver vi lyssna till Guds röst! Och då behöver vi den profetiska gåvan.

Vad är det som gör att det profetiska perspektivet är så viktigt i en församling? Ett ordspråk kanske kan ge oss ett svar. ”Där profetia inte finns blir folket tygellöst” (Ords 29:18). ”Where there is no vision the people perish” (KJM) I hela Bibeln är den profetiska gåvan en vägvisare för Guds folk. I tider av andlig sömn är profeten en slags visselblåsare. Eller som Alan Hirsch skriver: ”Stäng av radarn och du kommer till slut att krocka med berget”. Det är den profetiska gåvans uppgift.

Men gäller det här verkligen var och en av oss? Paulus tycks vara lite kluven. Å ena sidan skriver han: ”Alla har ni möjlighet att profetera” (1 Kor 14:31). Men å andra sidan hävdar han att alla inte kan vara profeter (1 Kor 12:29). Så hur hänger det ihop? Kanske kan det vara så här, om jag får ta en bild: alla på planen kan göra mål men alla är inte utpräglade målskyttar som gör 20-30 mål per säsong. Ni kan alla profetera i betydelsen förmedla ett uppbyggande tilltal till andra men alla har inte en utpräglad profetisk tjänst lokalt i församlingen eller nationellt.

Det finns som sagt inga definitioner av de andliga gåvorna men rätt många exempel på hur de fungerar, både i evangelierna och Apostlagärningarna. Jag vill ta upp några:

Han kom in i Jeriko och gick genom staden. Där fanns en man som hette Sackaios, och han hade hand om tullen och han var rik. Han ville gärna se vem denne Jesus var men kunde inte för folkmassan, för han var liten till växten. Han sprang i förväg och klättrade upp i en sykomor för att kunna se honom, eftersom han skulle gå förbi där. När Jesus kom dit såg han upp mot honom och sade: "Skynda dig ner, Sackaios, i dag skall jag gästa ditt hem."

(Luk 19:1-5)

Det står inte: "Jesus använde den profetiska gåvan" men jag undrar om det inte är det han gör. Av någon anledning ser han upp i trädet och talar rakt in i den här mannens liv och Sackaios blir förvandlad.

Ett annat exempel hittar vi i Johannes 2 när Jesus möter Natanael: Jesus såg Natanael komma och sade om honom: "Där är en sann israelit, en som är utan svek." Natanael frågade: "Hur kan du känna mig?" Jesus svarade: "Innan Filippos ropade på dig såg jag dig under fikonsträdet." Natanael svarade: "Rabbi, du är Guds son, du är Israels konung" (Joh 1:47-49). Det här är ett vackert exempel där Natanael känner sig sedd och uppmuntrad. Lite mindre vackert är kanske det Jesus säger till den samariska kvinnan: "Fem män har du haft och den du nu har är inte din man". Men även det ledde till frälsning och befrielse.

Profetian är ett sätt för Gud att visa omsorg om oss. Dagen innan jag skulle flytta hemifrån och åka ut som teamevangelist var jag på ett möte med Birgitta Yavari. "Jag tror vi ska be för dig i vita tröjan" sa hon och pekade åt mitt håll. Hon hade ingen aning om att jag skulle flytta hemifrån dagen efter och att jag skulle hamna i ett team med svåra relationsproblem och dessutom mitt "på fältet" gå igenom en svår troskris. Men Gud visade henne att jag behövde förebyggande förbön. Vi ser den här typen av händelser i Apostlagärningarna också. Filippos får ett tilltal om att han ska bege sig ut på landsvägen som ligger öde. Han har ingen aning varför men när han lyder kommer vagnen med hoveunucken och han får vara med och föra honom till tro och dessutom döpa honom (Apg 8:26 ff). Ananias får en syn och Gud säger att han ska gå till Raka gatan och lägga sina händer på en man som heter Saul för att han ska få tillbaka sin syn (Apg 9:10ff), vilket också sker. De här exemplen stämmer väldigt bra överens med det Paulus skriver i 1 Kor 14: "den som profeterar ... bygger upp, förmanar och tröstar." (14:3).

Men hur går det här till? Hur hör man Guds röst? Jag kände mig länge främmande inför den här typen av berättelser eftersom de kändes så långt från in verklighet. Men kanske kommer tilltalet ofta som en tanke, en inre maning eller en bild när vi befinner oss i tystnaden, bönen eller lovsången. Väldigt ofta är vi osäkra på om det är vårt eget påhitt eller om det kommer från Gud. Och om det är i stil med "fem män har du haft" behöver man vara rätt säker. Men jag tror inte Gud börjar med att ge oss den typen av tilltal, det har nog med en profetisk tjänst att göra, så det kan vi lämna. Första gången jag fick pröva på det här var på ett tältmöte några veckor innan Birgitta Yavari bad för mig. Det var ett bibelställe som kom till mig så starkt att hjärtat bankade så jag trodde att det skulle hoppa ur bröstet. Jag fick ingen frid förrän jag gått fram till mötesledaren och frågat om jag fick läsa det. Jag minns fortfarande vad det var för text men inte om jag fick någon respons på det. Förhoppningsvis var det någon som behövde höra det.

Jag ska säga en sak till om profetian och det är att den måste prövas. På så sätt skiljer den sig den profetiska gåvan i församlingen från de gammaltestamentliga profeterna eller det Jesus eller Paulus sa. Bibeln är rättesnöret för den kristna tron. Den står över alla profetiska

budskap. Profetiska tilltal kan inte ersätta en god predikan. Men en predikan kan vara profetisk. Det är när det profetiska ordet inte provas som det blir fel. Ofta i kombination med den här personkulten som jag nämnde i början. Min erfarenhet av profetiska ord är inte att de ska styra oss, få oss att fatta beslut som enbart grundas på ett enda tilltal utan snarare bekräfta. Så här skriver Paulus: förakta inga profetior men prova allt. Ta vara på det som är bra ("gott" 1917), och avhåll er från allt slags ont. (1 Thess 5:20-21).

Avslutning

Därför påminner jag dig om att du skall blåsa liv i den nådegåva från Gud som finns hos dig sedan jag lade mina händer på dig. (2 Tim 1:6). Timotheos hade en nådegåva som inte riktigt var i funktion. Den låg i träda och behövde blåsas till liv igen. Så kan det även vara för oss och då gäller det att komma ihåg att Gud inte tar tillbaka sina gåvor. Den här gåvan, vilken det var vet vi inte, hade förmedlats till Timeotheos genom förbön med handpåläggning. Det är ytterligare ett sätt att söka de andliga gåvorna. Därför erbjuder vi förbön för var och en som längtar efter att fungera bättre i sina gåvor. Christina Håkanssons tredje utmaning förra söndagen lät så här: "Be om att själv få se vilka gåvor du har, och om modet att få använda dem utan att låta trygghetszoner eller andra hinder begränsa dig. Det är ingen slump att just du har fått dessa gåvor. Du är underbar och älskad av Gud!" Det tyckte jag var en så bra avslutning att den kan användas även i dag!